

**TALIM STRATEGIYASI: YUQORI MALAKALI BO'LAJAK PEDAGOG
KADRLAR TAYYORLASH ISTIQBOLLARI**
mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
21.10.2025

**DARSLARNI TASHKIL ETISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK
TEXNOLOGIYALARNING O'RNI.**

Raximova F.N.

Qo'qon Davlat Universiteti o'qituvchisi, (PhD) dotsent.

Annotatsiya Maqolada zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash asosida darslarni tashkil qilish samaradorligi, ta'lim jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash orqali erishilayotgan natijalar, xorijiy davlatlarda muvaffaqiyatli qo'llanilayotgan pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayoniga olib kirish zarurati, o'quv faoliyatida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalangan holda olib borish tajribasi, talabalarning qiziqishini oshirish masalalari muhokama qilingan.

Tayanch so'zlar: talaba, ta'lim, jarayon, metodika, texnologiya, o'qituvchi, talab, ehtiyoj, motivatsiya.

Аннотация: В статье обсуждаются эффективность организации уроков на основе применения современных педагогических технологий, результаты, достигаемые в процессе обучения при использовании современных педагогических технологий, необходимость внедрения в образовательный процесс педагогических технологий, успешно применяемых в зарубежных странах, опыт проведения учебной деятельности с использованием современных педагогических технологий, а также вопросы повышения интереса студентов.

Ключевые слова: студент, образование, процесс, методика, технология, преподаватель, спрос, потребность, мотивация.

Ta'lim jarayoni yanada mazmunli bo'lishi uchun zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish samarali natijalarga erishishni kafolatlaydi. Demak, rivojlangan mamlakatlarda muvaffaqiyatli qo'llanilayotgan zamonaviy pedagogik texnologiyalarni chuqur o'rganish, ularni kundalik o'quv faoliyati va dars amaliyotiga tatbiq etish pedagogik jamoatchilikning yagona muhim vazifasidir [1, 2]. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarning an'anaviy o'qitish usullaridan asosiy farqi ham shundan iboratki, dars bir butun – bir-biri bilan funksional munosabatda bo'lgan bir necha qismlardan tashkil topgan majmua sifatida qaraladi. Tartib va tezlikka ega bo'lgan «darslar» funksional munosabatda bo'lgan bir darajali kompleksning tiklovchi, murakkab, markazlashtirilgan qismlarini o'z ichiga oladi:

– majmuaning markazida joylashgan va boshqa barcha qismlarning bog'lanishlaridan o'tadigan o'quvchilarning xohishi;

– dars mazmunini tashkil etuvchi va o'quvchilarning xohishiga ko'ra barcha qismlarni o'z ichiga olgan dastur va darslik;

– darsning umumiy uslubiy asosini tashkil etuvchi ta'lim-didaktik tamoyillar;

**TALIM STRATEGIYASI: YUQORI MALAKALI BO'LAJAK PEDAGOG
KADRLAR TAYYORLASH ISTIQBOLLARI**
mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
21.10.2025

– darsni tushunishni osonlashtiradigan va darsni tez va sifatli bajarishga yordam beradigan didaktik materiallar;

– darsga zamonaviy tus beradigan, uning mazmuni va mohiyatini to'liqroq ochib berishga xizmat qiluvchi texnik o'quv qurollari;

– bular tayyorlanayotgan o'qituvchining kasbiy faoliyat tayyorgarligi deb ataladigan qismlardir[6]. O'qituvchining kasbiy faoliyatidagi muhim bosqich didaktik jarayonni (yoki ta'lim va kognitiv tuzilmani) loyihalashdir. Aynan mana shu didaktik jarayon zamonaviy pedagogik texnologiyalarning asosini tashkil etadi yoki ma'lum vaqt ichida o'quv (tarbiya)ning qo'yilgan maqsadiga erishish uchun ta'lim elementi mazmunini o'quvchilarga o'tkazish yo'llarini belgilaydi. Shu bilan birga, didaktik jarayonning nazariy asoslarini yaxshi bilmasdan turib, samarali zamonaviy pedagogik texnologiyani yaratish mumkin emas[5]. Pedagogik jarayonda o'quvchilarning darsga qiziqishini oshirish yo'llari xilma xildir. Ma'lum darajada samarali usul shundan iboratki, mashg'ulotlar boshida talabalarga muammoli vaziyatlarni taklif qilish yoki mavzu mavzusini ifodalay oladigan maxsus muammoli topshiriqlarni berish kerak. Muammoli vaziyatlar talabaning o'zida murakkablikni (muammoni) aniq yoki noaniq o'zlashtirishini ifodalaydi va uni engib o'tishni, yangi bilim, yangi usullar va harakatlarni izlashni talab qiladi. Agar o'quvchida qiyinchiliklarni yengish yo'llarini topish uchun boshlang'ich bilimlari yetishmasa, u muammoli vaziyatlarni idrok eta olmaydi va tabiiyki, uning tafakkurida kurash va qarama-qarshilik jarayoni sodir bo'lmaydi.

Muammoli vaziyatlar oldindan tuziladi va ta'lim maqsadini ko'zlagan holda o'quv jarayonining ma'lum bir qismiga kiritiladi. O'quv jarayonining motivatsion bosqichi darsning boshlang'ich qismiga muammoli vazifalarni kiritish va o'quvchilar e'tiborini dars mavzusiga to'liqroq jalb qilishni o'z ichiga oladi. Talaba o'z navbatida o'z ijodiy faolligini ham namoyon qilishi kerak, ya'ni tanish vaziyatlardan yangi muammolarni ko'ra bilish, ob'ektning yangi vazifalarini, ob'ekt tuzilishini aniqlash, muqobil yechimlarni topish qobiliyati. O'quv jarayonining motivatsion bosqichi talabalarning bilim faoliyatiga kirishini tezlashtirishga imkon beradi. Talabalar ushbu faoliyatni zarur faoliyat darajasida ushlab turish uchun uni tashkil etish usullari va usullarini individual ravishda tanlay olishlari kerak [1]. Dars mavzusini tushuntirishda tarixiy materialdan foydalanish ham o'quvchilarda kuchli motivlarning paydo bo'lishiga, bilim olishga qiziqishning oshishiga sabab bo'ladi. Shu bilan birga, o'quv materialini taqdim etishga tarixiy yondashuv qo'shimcha xarakterga ega bo'lishi va mavzu bo'yicha olingan bilimlar tizimi doirasida izchillikni saqlashi kerak. Muayyan mavzuda qisqa metrajli film suratga olish ham kuchli motivatsion omil hisoblanadi. Shu bilan birga, dars o'qituvchi va o'quvchilar o'rtasida bo'ladigan evristik suhbatning mazmuniga asos bo'lishi kerak, shundagina o'quvchilarda mavzuni o'rganish zarurati paydo bo'ladi va ko'zlangan maqsadga erishiladi va o'qituvchi tomonidan turli vositalar yordamida yangi bilimlarni izlab topishda evristik ta'lim metodlarini qo'llashda talab etiladi. O'qituvchi

**TALIM STRATEGIYASI: YUQORI MALAKALI BO'LAJAK PEDAGOG
KADRLAR TAYYORLASH ISTIQBOLLARI**
mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
21.10.2025

bilimlarning bir qismini o'quvchilarga ma'lum qiladi, qolganini esa o'quvchilar bilish topshiriqlarini yechish jarayonida savollariga javoblar topish asosida o'zlashtiradi, o'zlari bilimlarni mustaqil egallashadi. Bu metodlarni samarali natija berishi uchun o'qituvchi tomonidan qo'yilgan masalani bir necha qarashlarga ajratilishi, ularni bajarishda o'quvchilarning ketma-ketlikka rioya etishlari muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bois bu metod qisman izlanuvchan metod ham deb ataladi. O'quvchilarda fanning turli sohalaridan iloji boricha kengroq ma'lumotlarni o'zlashtirishi bilan birga ularda mustaqillik, hayotga ijodiy munosabat malakalarini tarkib toptirishi kerak. Ana shu maqsadda o'qitishni o'quvchilarning u yoki bu shakldagi ta'limiy faoliyati tadqiqotni eslatadigan, o'quvchilar uchun "kashfiyotlar" bilan tugaydigan, ya'ni ular mustaqil holda xulosa chiqaradigan va qandaydir amaliy vazifani hal qiladigan metodlarga asoslanish taklif etiladi. Didaktik evristikaning esa maqsadi esa – o'quvchi va o'qituvchilarning ta'lim mahsullarini yaratishga qaratilgan faoliyati orqali ularning individual imkoniyatlarini ochib berishdadir. Evristik ta'lim asoschilari tarixida qadimgi yunon olimi Suqrot nomi bilan bog'lanadi.

Pedagogik tizim ishtirokchisining ta'lim mazmunini va tarbiyaviy ta'sir darajasini qay darajada o'zlashtirishini nazorat qilish uchun o'qituvchi optimal usullardan foydalanishi kerak. Olingan ma'lumotlar pedagogik tizimni maqsadli boshqarish imkonini beradi yoki pedagogik tizimdagi qaysi elementning mazmunini tuzatishga muhtojligini aniqlaydi. Shunday qilib, dars jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanishni o'rgatishning maqsadi va istiqboli yorqin bo'lib, bu nafaqat o'quvni tashkil etish jarayonining ustuvorligini ta'minlabgina qolmay, balki butun jamiyatni ijtimoiy buyurtma sifatida pedagogiklashtirishni ham belgilaydi. Demak, navqiron avlodni barkamol shaxs sifatida shakllantirish uchun ta'lim jarayonini zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan ta'minlash zarur.

Adabiyotlar:

- 1 Abdullayeva B.S., Xoliqov A.A., Farsaxonova D.R Umumiy pedagogika. Toshkent "Innovatsiya-Ziyo" 2021
2. Aminov, B., and S. Mirxayitova. "The TECHNOLOGY of Awakening the Motivation of Interest in Knowledge in Children of Junior School Age." *American Journal of Pedagogical and Educational Research* 11 (2023): 1-5.
3. Yunusalieva, Nargiza. "THEORETICAL METHODOLOGICAL BASIS OF DIRECTING FUTURE STUDENTS TO PROFESSIONAL ACTIVITY ON THE BASIS OF ART-PEDAGOGY." *Наука и инновации в системе образования* 3.8 (2024): 104-113.

**TALIM STRATEGIYASI: YUQORI MALAKALI BO'LAJAK PEDAGOG
KADRLAR TAYYORLASH ISTIQBOLLARI**
mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
21.10.2025

4. Турдиалиев, Муҳаммадали Пўлатжон Ўғли. "КОММЕРЦИАЛИЗАЦИЯ СПОРТИВНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ." *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences* 4.2 (2024): 111-116.

5. Norov, I. (2020). New Technologies in the Education System of the New Century. *International Journal of Academic and Applied Research (IJAAR)*.

